

vestlandsindeks

KVARTALSVIS FORVENTNINGSINDEKS FOR VESTLANDSK NÆRINGS LIV

Stemningsskifte for flere næringer og regioner

- Bedre resultater og økte forventninger på Vestlandet
- Forventningene stiger i alle regioner og i alle næringer

- Både større og mindre bedrifter melder om bedring
- Rogaland leder an i oppgangen

Fakta om Vestlandsindeksen

Vestlandsindeksen er en kvartalsvis temperaturmåler for næringslivet på Vestlandet utarbeidet av Sparebanken Vest i samarbeid med Respons Analyse, og ble første gang presentert februar 2012. Dette er den 48. utgaven av indeksen, og undersøkelsen ble gjennomført blant over 700 bedrifter på Vestlandet i løpet av første kvartal i 2024. Bedriftene er tilfeldig utvalgt med to eller flere ansatte, fordelt på 200 bedrifter i Rogaland, 200 i Vestland Sør (tidl. Hordaland), 200 i Møre og Romsdal, og 100 i Vestland Nord (tidl. Sogn og Fjordane).

Respondentene blir spurt om indikatorer som blant annet etterspørsel, sysselsetting, investering og

markedsutsikter de tre foregående månedene og hvordan de forventer at utviklingen skal bli de neste seks månedene. Indeksen er mellom 0 til 100, der et tall over 50 indikerer at bedriftene har et positivt syn på den økonomiske situasjonen og utviklingen, mens et tall under 50 indikerer pessimisme.

For første kvartal 2024 viser Vestlandsindeksen en resultatindeks på 57.7 og en forventningsindeks på 61.2. Resultatindeksen viser bedriftenes opplevelse av markedsituasjonen de tre siste månedene mens forventningsindeksen viser bedriftenes forventninger til markedsituasjonen de neste seks måneder.

Mange næringer melder om bedre resultater og økende forventninger

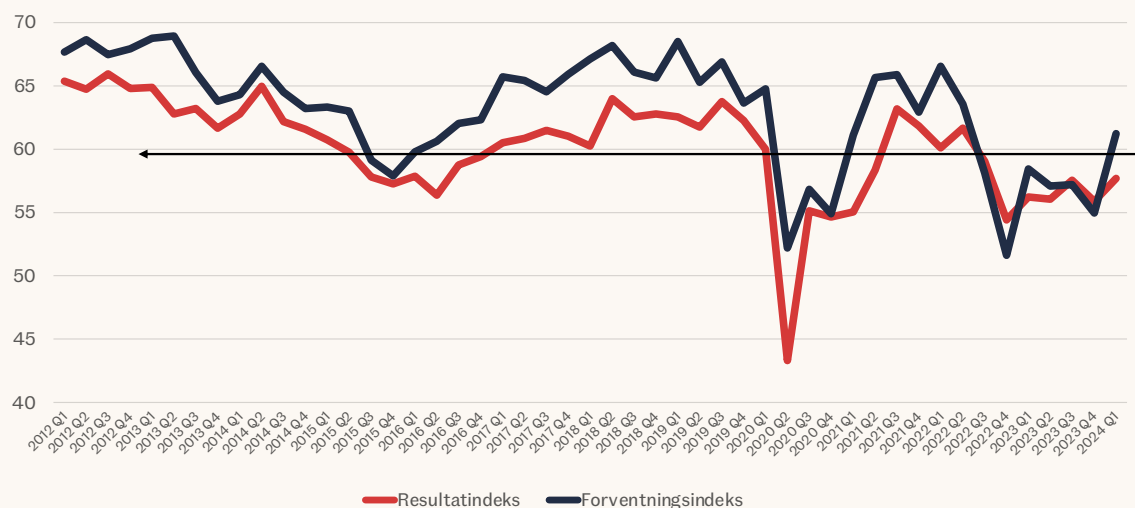
I Vestlandsindeksen for første kvartal 2024 stiger resultatindeksen til 57,7, en oppgang på 1,8 poeng fra forrige kvartal. Nivået er nå over det høyeste i 2023, og det er 3.3 poeng over lavpunktet for 2022. Resultatutviklingen har generelt vært stigende siden fjerde kvartal 2022. Oppgangen gjennom de siste 5 kvartaler har vært forsiktig positiv. Nedgangen i resultatindeksen som ble observert i fjerde kvartal 2023 er mer enn hentet inn igjen. Nivået er fremdeles et stykke under sitt gjennomsnitt, men tendensen er positiv. Resultatindeksen er nå på høyere nivå enn under oljekrisen i 2015 og 2016. Vi sporer tegn til økt optimisme gjennom bedringen vi ser for resultatindeksen. Resultatindeksen er stigende for 3 av 4 regioner. Det er i Rogaland og Hordaland at resultatene stiger mest. Indeksen faller litt tilbake for Møre og Romsdal i første kvartal 2024.

Samtidig stiger forventningsindeksen fra 55 i fjerde kvartal 2023, til 61,2 i første kvartal 2024. Dette er det største forventningshoppet vi har sett siden bunnen på 51.6 i fjerde kvartal 2022. Forventningsindeksen er nå også pent over de laveste nivåene vi så under oljekrisen. Graden av optimisme har med andre ord økt blant vestlandsbedriftene for de kommende seks månedene. Forventningene til etterspørsel, lønnsomhet, investeringer og sysselsetting stiger for alle fylker og alle næringer. Det er etterspørsel og lønnsomhet som stiger mest. Dette indikerer at bedriftene nå forventer aktivitetsoppgang på tvers av næringer og fylker. Det er i Hordaland, Rogaland og Sogn og Fjordane at forventningene er mest positive, og forventningene stiger minst i Møre og Romsdal, men også der stiger de.

De tradisjonelle vestlandsnæringene med høy eksport og sterke bånd til olje, gass og maritim sektor, har vist seg robuste gjennom de usikre tidene. Nå rapporterer også næringer uten denne

type tilknytning en økt grad av optimisme og bedring i resultatene. Både bedrifter med omsetning over og under 50 millioner peker på bedre resultater og økt optimisme.

Forventningsindeks og resultatindeks

RESULTATINDEKSEN

Stigende resultatindeks

Resultatindeksen viser den økonomiske utviklingen for vestlandsbedriftene de siste tre månedene. Indeksen stiger fra 55,9 i fjerde kvartal 2023, til 57,7 i første kvartal 2024. Fallet vi fikk i forrige kvartal er hentet inn, og resultatet for indeksen er nå høyere enn toppunktet for 2023 som var i tredje kvartal. Resultatindeksen har sakte men sikkert jobbet seg opp fra sin siste bunn som kom i fjerde kvartal 2022. Indeksen er fremdeles under sitt historiske gjennomsnitt på 59,4 som sist var observert i tredje kvartal 2021.

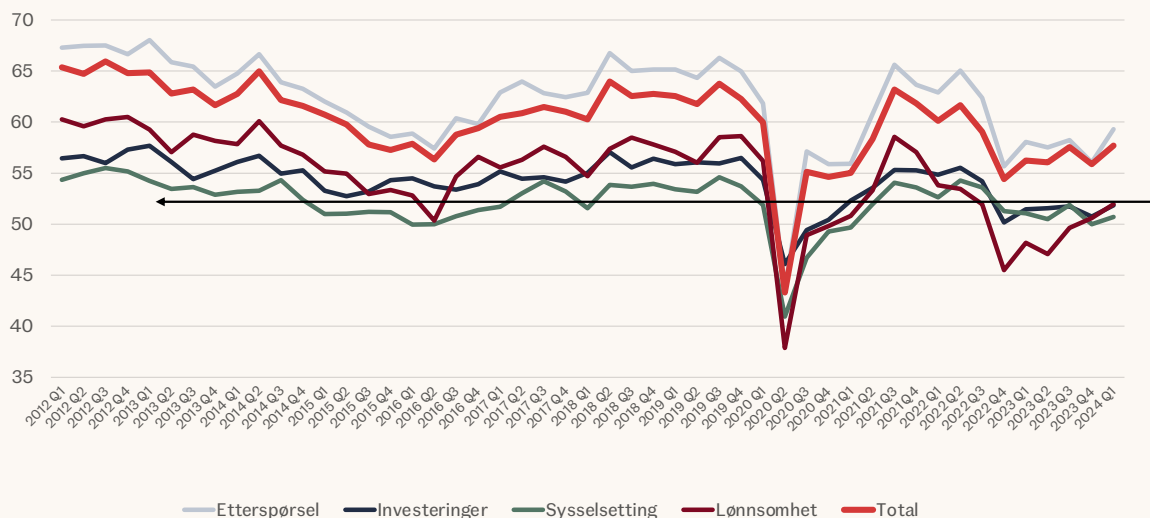
Resultatindeksen har en positiv utvikling i 3 av 4 regioner. Den største resultatoppgangen finner vi i Rogaland. I Rogaland stiger resultatindeksen til

61,7, poeng noe som er over sitt historiske snitt på 59,3. Rogaland er eneste region som igjen har klatret opp og over sitt snitt. Hordaland og Sogn og Fjordane stiger noe. Møre og Romsdal faller noe tilbake etter den positive oppgangen regionen hadde i fjerde kvartal 2023.

Med utgangspunkt i enkeltindikatorerne (etterspørsel, investeringer, sysselsetting og lønnsomhet), ser vi oppgang i alle indikatorene i første kvartal 2024. Det er indikatorene etterspørsel og lønnsomhet som stiger mest, etterfulgt av en noe mindre oppgang for henholdsvis sysselsetting og investeringer.

Resultatindeks – totalt og enkeltindikatorer

Regionale ulikheter i resultater

Som nevnt stiger resultatindeksen i 3 av 4 regioner i første kvartal 2024, og Rogaland peker seg ekstra positivt ut med et kraftig resultathopp. I motsatt ende finner vi Møre og Romsdal, som for første gang siden fjerde kvartal 2022 faller noe tilbake. Etter et større fall i fjerde kvartal stiger resultatindeksen igjen for Sogn og Fjordane. Resultatindeksen for denne regionen er fremdeles på svært lave nivå, og resultatutviklingen henger noe etter når vi sammenligner med de andre regionene. Resultatet for Hordaland er svakt stigende til 56.8 poeng. Med sitt resultat på 61.7 er det bare Rogaland som skårer høyere enn den sammensatte resultatindeksen på 57.7.

Samtlige enkeltindikatorer (etterspørsel, investeringer, sysselsetting og lønnsomhet) stiger i første kvartal 2024. Det er etterspørsel og lønnsomhet som øker mest i dette kvartalet. Vi ser at det er regionale forskjeller. Resultatet for enkeltindikatoren etterspørsel faller noe tilbake i Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane, men for Hordaland og Rogaland stiger etterspørselen. Etterspørselsoppgangen i Rogaland kan beskrives som markant i første kvartal 2024. Som region er det Rogaland som har den mest positive utvikling for samtlige enkeltindikatorer. Når det gjelder lønnsomhet er det bare Møre og Romsdal som har et fall. Fallet kommer etter et svært positivt lønnsomhetshopp som regionen hadde i fjerde kvartal 2023. Sysselsettingen falt også noe tilbake i Møre og Romsdal. Lønnsomheten stiger i de tre

andre regionene, og mest i Rogaland og Sogn og Fjordane. Resultatet for sysselsettingen for Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane viser en underliggende positiv utvikling.

Variasjoner i resultat mellom næringsgrupper

Vi ser at det fremdeles er variasjoner mellom resultatene i næringene. I fem av åtte næringer stiger resultatet for de siste tre månedene. Det er innen shipping, transport og lagring, jordbruk, skogbruk og fiske, og for industri, kraft og oljeutvinning at resultatet faller. Resultatfallet for industri, kraft og oljeutvinning er dog minimalt. Næringene innen varehandel, bilverksteder annen tjenesteyting, IKT, konsulenter, bygg og anlegg, samt eiendom og finans, kan vise til den sterkeste resultatutviklingen de siste tre måneder.

Bygg og anlegg stiger for første gang siden andre kvartal 2023. Resultatindeksen for bransjen bygg og anlegg har stort sett falt kontinuerlig siden toppen i andre kvartal 2021. Resultatet stiger for de siste tre måneder og kan være et mulig signal om at bunnen for bransjen er passert. Det er enkeltindikatoren etterspørsel som drar resultatet mest opp. Det er verdt å merke seg at for første gang siden første kvartal 2021 så stiger alle enkeltindikatorerne (etterspørsel, investeringer, sysselsetting og lønnsomhet) innen bygg og anleggsvirksomhet.

På tvers av næringer ser vi en positiv utvikling spesielt når det kommer til etterspørsel, når bedriftene svarer på hvordan resultatet deres har vært de siste tre måneder. Det er ikke til å komme utenom at etterspørsel er den indikatoren som viser den aller største oppgang og driver for resultathoppet, noe som indikerer at aktivitetsnivået stiger i bredden av næringer. Lønnsomheten har steget innen forretningsmessig, tjenesteyting, IKT, bygg og anleggsvirksomhet, varehandel, og bilverksted, mens lønnsomheten falt for industri, kraft, oljeutvinning, shipping, transport og lagring, samt innen overnatting og servering.

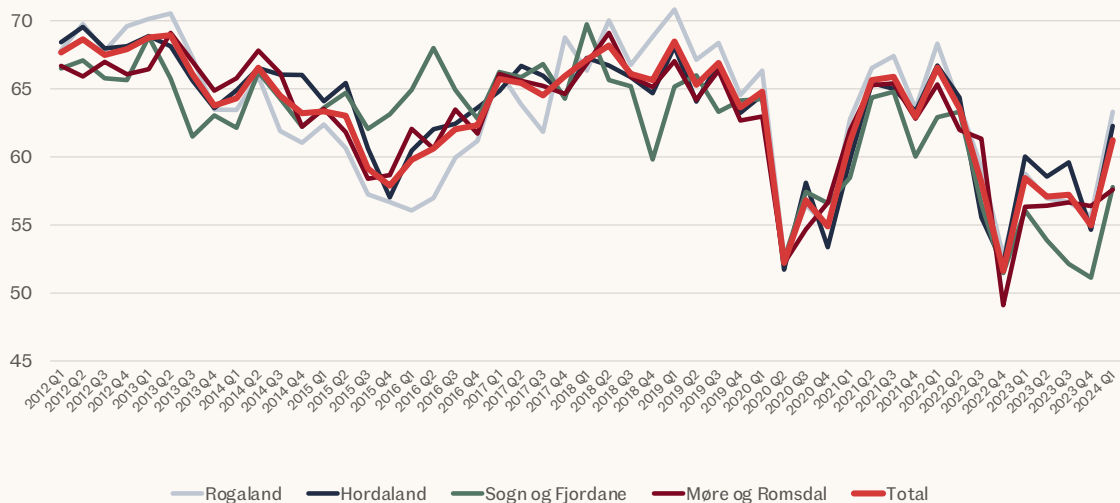
Når det gjelder resultatutvikling for sysselsetningen er det i næringene overnatting og servering, samt industri, kraft og oljeutvinning at vi ser en nedgang. For de andre næringene viser resultatene en positiv utvikling. På helt overordnet nivå, der alle 700 bedrifter har svart, så viser resultatindeksen for sysselsetning en positiv oppgang for de siste tre måneder.

FORVENTNINGSDINDEKSEN

Klart stigende forventninger

Forventningsindeksen gir innsikt i vestlandsbedriftenes forventninger til den økonomiske situasjonen de kommende seks månedene. I første kvartal 2024 har forventningsindeksen en økning på hele 6.4 poeng, fra 55 til 61.2. I forhold til historisk gjennomsnitt så ligger nå forventningsindeksen kun 1 poeng under snittet. Dette spranget er en markant forbedring fra forrige kvartal, da den lå 8.1 poeng under snittet. Forventningsoppgangen er bredt forankret, og alle næringer har stigende forventninger til den kommende 6 måneders-perioden. Bakgrunnen for denne økningen med tanke på enkeltindikatorer, er at forventet lønnsomhet og etterspørsel har steget kraftig. Spesielt hos bygge- og anleggsvirksomhet har forventet etterspørsel hatt en betydelig økning med hele 11.9 poeng. Innen næringen konsulentvirksomhet (forretningsmessig, faglig, vit og tekn. tjenesteyting) samt IKT ser vi også en markant økning i forventning. Næringen overnattings- og serveringsvirksomhet løfter seg også markant.

Forventningsindeks – totalt og etter fylke

Regionalt har alle fylkene opplevd en positiv økning i forventningene fremover. Rogaland leder an med en økning på hele 7.7 poeng, tett fulgt av Hordaland og Sogn og Fjordane med henholdsvis 7.6 og 6.7 poeng. Møre og Romsdal har registrert en moderat økning på 1.2 poeng. Etter en lengre periode med synkende forventninger i Sogn og Fjordane viser tallene nå en markant bedring fra bunnpunktet i fjerde kvartal 2023. Forventningene i Sogn og Fjordane rangerer nå som tredje høyest, knappe 0.2 poeng over Møre og Romsdal.

Blant næringene rangerer overnattings- og serveringsvirksomheten på topp, både med tanke på vekst og endelig forventningsindeks. Etter en betydelig økning på 12.4 poeng fra fjerde kvartal, når de nå en forventningsindeks på 68.7 poeng i første kvartal. Det er viktig å være oppmerksom på at denne næringen er sterkt sesongbasert, noe som naturlig fører til kvartalsvise svingninger. Forventningsindeksen i denne næringen pleier å ha høyest verdier i første halvdel av året. Eiendom og finans opplever også en betydelig vekst, med en økning på 8 poeng fra 55.2 i fjerde kvartal 2023 til 63.2 i første kvartal 2024.

Bygge- og anleggsbransjen har de laveste forventningene, men til tross for dette har de hatt en positiv økning på 8.4 poeng, fra 47.1 til 55.5. Næringen har opplevd en jevn nedgang i forventningene siden midten av 2021. Den betydelige oppgangen vi nå observerer i forventningene kan være et tegn på at bunnen er nådd. Økningen i resultatene for første kvartal 2024 støtter denne antakelsen. Dette indikerer at bedriftene i bransjen nå ser mer optimistisk på de kommende seks månedene enn de gjorde forrige kvartal, og de forventer en generell forbedring. Alle de individuelle indikatorene i næringen har økt betydelig, spesielt etterspørselen som har økt mest med 11.9 poeng.

Det er verdt å merke seg høye forventninger blant eksportdrevne bedrifter. Bedrifter der mer enn 25 % av omsetningen kommer fra eksport har en forventningsindeks på 65.4 poeng kontra 60.3 poeng hos bedrifter som ikke er eksportdrevne. Vi ser også samme trend hos bedrifter som har mer enn 50 % av sin omsetning fra olje og gass. De bedriftene kan vise til en forventning på 68.6 poeng, noe som er hele 8.6 poeng høyere enn bedrifter som ikke er knyttet like sterkt til olje og gassnæringen.

ANDRE INTERESSANTE FUNN

Rogaland løfter indeksen

Rogaland skiller seg særskilt positivt ut, ved at både resultatindeksen og forventningsindeksen viser en betydelig økning i første kvartal av 2024. Som tidligere nevnt ligger resultatet i Rogaland godt over sitt historiske gjennomsnitt, og forventningene har økt med 1 poeng over det historiske gjennomsnittet. Samtlige enkeltindikatorer (etterspørsel, investeringer, sysselsetting og lønnsomhet) viser økning både når det gjelder resultater og forventninger. Dette gjelder også for Hordaland, men i Hordaland er ikke økningen i resultater like kraftig som det vi observerer i Rogaland. Etterspørselsindikatoren viser betydelig vekst både for resultater og forventninger. Rogaland er det området som i størst grad bidrar til den samlede oppgangen i resultater og forventninger i denne rapporten.

Eksport-, maritim- og olje og gass

For bedrifter med over 50 % omsetning fra eksport er forventningsøkningen moderat sammenlignet med de uten eksport, men begge grupper opplever positiv resultatutvikling siden fjerde kvartal 2022, selv om forventningene har hatt en svak nedgang siden første kvartal 2023. Forventningene øker uavhengig av om bedriften har stor eksponering mot eksport eller ikke. Det er positivt at forventningene er bredt baserte.

Når det gjelder bedrifter med over 50 % omsetning fra maritim næring, opplevde flertallet en viss tilbakegang i resultater etter den sterke oppgangen i tredje og fjerde kvartal 2023. Forventningene nådde imidlertid sitt høyeste nivå siden første kvartal 2021. Bedrifter uten betydelig eksponering mot maritim sektor har også betydelig høyere forventninger for de neste seks månedene. De samme bedriftene kan vise til en positiv utvikling i resultatene i første kvartal 2024.

For bedrifter som har mer enn 50 % av omsetningen sin knyttet til olje og gass stiger både resultat og forventninger. Det samme gjelder også for bedrifter som har lav eller ingen omsetning knyttet til olje og gass. Resultatet og forventningene stiger noe mer for disse bedriftene. Det

virker som det er en bredt forankret oppgang i forventninger uansett om du har sterk, mindre sterk eller ingen tilknytning til olje og gass. Det samme kan vi si i forhold til resultatene for første kvartal 2023.

Ulikheter mellom store og små bedrifter i resultat og forventninger

Det er også verdifullt å rette oppmerksomheten mot forskjellene mellom store og små bedrifter. For større bedrifter med en omsetning på over 50 millioner kroner, øker resultatene moderat, mens forventningene øker betydelig. For bedrifter med en omsetning på under 50 millioner kroner stiger også forventningene betydelig for de kommende seks månedene. Samtidig viser resultatene en positiv utvikling i første kvartal av 2024 for bedrifter med en omsetning under 50 millioner kroner. Den forbedrede resultatutviklingen og økningen i forventningene på tvers av omsetningsstørrelse gir grunn til optimisme.

Større bedrifter opplever betydelig økning i lønnsomhet i forhold til resultatindeksen. I tillegg viser etterspørselen en positiv utvikling. Forventningene reflekterer en generell oppgang for alle enkeltindikatorer, hvor etterspørsel og lønnsomhet utmerker seg med den mest betydelige veksten. Denne trenden markerer en positiv periode for større bedrifter, med spesiell vekt på økning i etterspørsel og lønnsomhet.

For mindre bedrifter markerer resultatindeksen en positiv utvikling i alle enkeltindikatorer, inkludert etterspørsel, investeringer, sysselsetting og lønnsomhet. Den mest markante økningen er innen etterspørsel, fulgt av forventninger som også viser en generell oppgang på tvers av indikatorene. Denne trenden, der etterspørsel og lønnsomhet står i fokus, representerer en betydelig fremgang sammenlignet med tidligere perioder, og det siste tilsvarende mønsteret ble observert i fjerde kvartal 2022.

De typiske vestlandsnæringene skaper ringvirkninger

I forrige kvartal ble det observert at typiske vestlandsbedrifter hadde høyere resultatindeks enn andre næringer. Dette er bedrifter som har en høyere andel av omsetning fra olje, industri, maritim virksomhet og eksportvirksomhet. Dette kvartalet ser det ut som at disse typiske vestlandsnæringene har skapt ringvirkninger for andre virksomheter i regionen. Tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viser at 37 % av all fastlandseksport stammer fra Vestland, noe som betyr at regionen har stor betydning for den norske økonomien.

Selv om disse bedriftene har hatt en negativ utvikling i resultatindeksen, viser de fortsatt en stigning i forventningsindeksen. Næringer med større tilknytninger til maritim virksomhet har opplevd gode resultater på alle beregningene. De samme bedriftene har også opplevd en eksplosiv vekst i resultatindeks. Bedrifter med mer enn 50 % andel av omsetning fra maritim virksomhet viser en forventningsindeks på rekordbrytende 67 poeng i sin klasse.

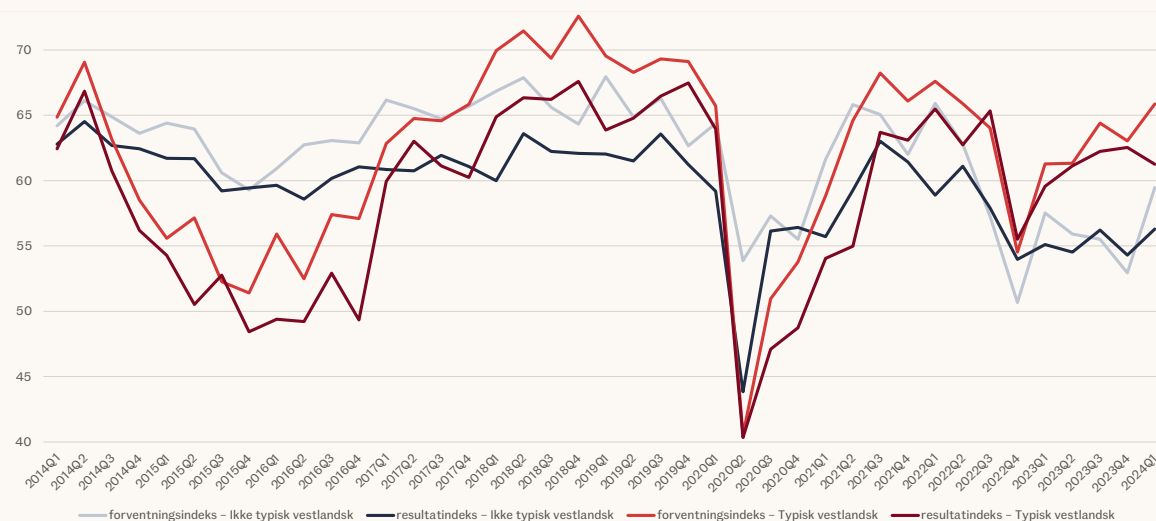
Det oppleves også positive endringer i bedrifter der olje og gass står i sentrum. Disse bedriftene begynner å nærme seg rekordhøye nivåer både på

resultat og forventning. Den høye forventningen blir direkte reflektert av enkeltindikatorene, der lønnsomhet har størst økning. Den eneste indikatoren som har falt er investeringer, men den har et slakkere fall enn sist kvartal, og ligger fortsatt over historisk gjennomsnitt.

Forrige kvartal var det et betydelig skille på resultat mellom størrelsen på bedrifter. Vi definerer større bedrifter som bedrifter med mer enn 50 millioner i omsetning. I fjor hadde større bedrifter en flat utvikling på resultat, mens mindre bedrifter hadde en bratt negativ utvikling. Dette kvartalet har det snudd om, og mindre bedrifter har faktisk en høyere vekst på resultatindeksen enn større bedrifter. Begge kategoriene viser en betydelig vekst i forventning.

Vi tror at de større bedriftene, i lag med tradisjonelle vestlandsbedrifter har skapt ringvirkninger sist kvartal som kan ha påvirket resten positivt. Da det er 125 av 700 bedrifter som har større andeler av omsetning fra olje og gass, import og maritim virksomhet, er det rimelig å tenke seg at disse bedriftene bidrar, direkte og indirekte, til en økonomisk robusthet på Vestlandet.

Resultatindeks og forventningsindeks – typisk vestlandsk / ikke typisk vestlandsk

spv.no/vestlandsindeks

